

L-editorjal

Olvin Vella

Huwa ta' sudisfazzjon għall-Akkademja tal-Malti li tippubblika ħarġa bħal din li għaliha qed jikkontribwixxu riċerkaturi żgħażaġh u oħrajn ta' esperjenza. Magħhom qed inżidu lill-mibki Ġorġ Mifsud-Chircop. Kien għaddielna l-manuskritt xi snin ilu u, bejn minhabba li kellu manuskritti oħrajn biex jidhru f'*Il-Malti* u minhabba t-tul tal-ktiba, l-istudju fuq il-ħrafa li qed nippubblikaw kien baqa' fil-kexxun. Sehmu jerga' jfakkarna t-telfa kbira li garrabna meta halliena dan ir-riċerkatur dedikat.

L-istudji l-oħra kollha jgħidulna xi ħaġa ġdida. Id-dokumentazzjoni tal-kliem Sqalli miktub mill-Maltin fiż-Żmien Nofsani tkompli tikxef l-intensità tal-kuntatt bejn iż-żewġ gzejjer. Il-kritika fuq *Leli ta' Haż-Żgħir* tingħażel minn kulma ġie ppubblikat s'issa fuq dan ir-rumanz għax qed tirrivaluta l-mertu letterarju. Il-fehma ta' Lawrenz Cachia hija reazzjoni intelligenti għad-dibattitu li jqum minn żmien għal żmien fil-qasam tal-ortografija dwar lista ta' kliem li, ejjew nammettuha, tħabbat lill-kittieba u l-istudenti. Qed jingħata tagħrif bijografiku ġdid fuq l-antikwarju Skočić Somerville li jingħad kien niseġ grammatika u dizzjunarju tal-Malti. It-tagħrif bijografiku fuq Patri Fidiel, predikatur imfittex fi tmiem is-seklu 18, u l-analiżi lingwistika ta' waħda mill-prietki tiegħu jhegġgħuna nkomplu nivvalorizzaw l-element lingwistiku tal-prietki. Il-poeżija ta' Vincenzo Caruana għandha wkoll valur fl-istorja tal-letteratura bikrija bil-Malti. Żewġ studji fuq il-qarċilla tal-1760 ikomplu jikxfu l-merti letterarji ta' Dun Felice Demarco. Ir-rabta sentimentali tal-emigranti Maltin fl-Afrika ta' Fuq ma' art

twelidhom hija mistharrġa permezz tal-kontribuzzjonijiet fil-gazzetti li huma kienu bdew joħroġu u li fihom kienu jirriflettu fuq it-telfa li jgarrbu jekk ma jibqgħux jirkellmu bil-Malti. In-nota fuq de Soldanis tistieden riċerka akbar fuq ir-rabta tiegħu mal-Kapuċċini ta' Ghawdex.

Fi tmiem il-volum qegħdin jidhru l-ġrajjet ewlenin tal-Akkademja matul is-snin 2004-2009 biex nagħtu rendikont tal-ħidma li saret. Xi membri ilhom jitolbuna nippublikaw x'qed nagħmlu, kif kien isir żmien ilu. Fil-ħarga li jmiss se nkomplu dan ir-rendikont. Tajjeb infakkru li *Il-Malti* huwa biss wieħed mill-proġetti tal-Akkademja. Hidma oħra hija t-taħditiet li norganizzaw regolarment, speċjalment dan l-aħħar bl-ġhajjnuna tal-uffiċjali edukattivi tal-Malti (David Agius Muscat, David Muscat u George Mifsud). Il-lejliet mużiko-letterarji li fihom infakkru b'mod mill-aktar din jituż lill-kittieba ewlenin tagħna ma jonqsux, u matul is-sentejn li għaddew iċċelebrajna 'l Dun Karm, lil Patri Anastasju Cuschieri, 'il Rużar Briffa u 'l Anton Buttigieg. Nagħtu wkoll ġhajnuniet finanzjarji biex jitwettqu proġetti marbutin mal-letteratura: l-ġhajjnuna għall-ħruġ tad-diski kompatti bil-lirika tal-poeti, u sehemna fir-restawr tal-manuskritt tal-Kantilena, huma xhieda f'waqtha.